

Utbildningsavdelningen

Plan mot diskriminering och kränkande behandling (PDK)

Svenstaviks skola

Beslutad av	Rektor: Jerry Prestberg och Marie Glavhammar
Beslutsdatum	2024-01-08
Giltighetstid	Tillsvidare.
Ansvarig funktion	Rektorer
Målgrupp	Grundskola, anpassad grundskola

Innehållsförteckning

INFORMATION OM SVENSTAVIKS SKOLA	4
INLEDNING.....	4
Syfte med planen.....	4
DELAKTIGHET.....	5
Förankring	5
UTVÄRDERING AV FÖREGÅENDE PLANS ÅTGÄRDER	6
RESULTAT OCH ANALYS AV KARTLÄGGNINGAR	8
Dokumentation av kränkningar.....	8
Trygghetsundersökningar.....	8
Elevintervjuer inför/under utvecklingssamtal och mentorsamtal	8
Ordningsregler.....	8
Hälsosamtal i förskoleklass och årskurs 4, 7 i grundskolan och årskurs 1 på gymnasiet	8
Värdegrundsarbete.....	8
Övergångar mellan grupper och klasser.....	8
ÖVERSIKT ÖVER MÅL OCH ÅTGÄRDER I DET FÖREBYGGANDE ARBETET	10
DEFINITIONER.....	12
Diskriminering	12
Direkt diskriminering	12
Indirekt diskriminering	12
Kränkningar	12
RUTINER FÖR ATT ANMÄLA DISKRIMINERING ELLER KRÄNKANDE BEHANDLING.....	13
Steg 1 Anmäla kränkande behandling.....	13
Kränkningar av personal.....	13
Steg 2 Utredning.....	13
Steg 3 Åtgärder.....	13
Steg 4 Uppföljning	14
Steg 5 Avsluta ärende.....	14

BILAGA 1	15
Förklaring av begrepp enligt Diskrimineringslagen	15
Direkt diskriminering	15
Indirekt diskriminering	15
Trakasserier	15
Kränkande behandling.....	15
Inget krav på uppsåt.....	15
 BILAGA 2	 16
Diskrimineringsgrunder enligt diskrimineringslagen	16
Kön.....	16
Könsöverskridande identitet eller uttryck.....	16
Sexuell läggning	16
Etnisk tillhörighet.....	16
Religion eller annan trosuppfattning.....	16
Funktionsnedsättning.....	16
Ålder	16
 BILAGA 3	 17
Lagar	17
Diskrimineringslag (2008:567).....	17
Skollag (2010:800)	17
FN:s konvention om barns rättigheter	17

Information om Svenstaviks skola

Svenstaviks skola omfattas av förskoleklass till och med grundskolans årskurs 9. Vid skolan går ca 260 elever. På skolan finns integrerade elever som är mottagna i anpassad grundskola. På Svenstaviks skola finns även ett fritidshem där det går 78 elever.

Svenstaviks skola är indelad i två skolenheter, som leds av rektorerna Marie Glavhammar och Jerry Prestberg. Marie ansvarar för årskurs F-6 samt fritidshemmets verksamhet. Jerry ansvarar för årskurs 7-9.

Inledning

Bergs kommuns skolor utgår från att trygghet och studiero är grunden för kunskap. Alla barn ska ha vuxna att prata med i skolan. Vi har en helhetssyn på elevernas lärande och utveckling i ett långsiktigt perspektiv.

Olikheter ses som en tillgång. Vi lär oss av och med varandra. Alla elever ska nå bästa resultat efter förmåga.

Alla är olika och har rätt att vara sig själva så länge man inte brister i respekten för andra människor. Alla ska behandlas lika oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet eller ålder.

Syfte med planen

Huvudmannen ska se till att det varje år för varje särskild verksamhet upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Syftet med planen är att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den mening att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete.

Delaktighet

Förankring

Elever och skolans personal ska göras delaktiga i förankringen av planen. Varje skolledning ansvarar för att detta görs systematiskt och på ett sådant sätt att planen blir ett levande dokument som samtliga i skolan känner till och använder sig av.

På Svenstaviks skola förankras planen enligt nedan:

Uppstartsdagar - I början av varje läsår ges både personal och elever information om planen och hur den påverkar verksamheten.

Föräldramöten - *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* och skolans arbete mot kränkningar presenteras vid varje föräldramöte.

Elevråd - *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* är en stående punkt på alla elevråd

Klassråd - *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* är en stående punkt på alla klassråd

Digital information - Vårdnadshavare kan via Schoolsoft och kommunens hemsida ges information om skolans *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*.

Samtliga elever på skolan görs delaktiga i planen genom att klassvis gå igenom planen vid varje termins början. Eleverna är också med och tar fram skolans ordningsregler för arbetsmiljön på skolan och på fritids. På höstterminen genomförs undersökningar för att utvärdera trygghet och studiero på skolan. Inför eller under utvecklingssamtal och mentorsamtal genomförs en individuell kartläggning av elevers trivsel och trygghet på skolan.

Utvärdering av föregående plans åtgärder

(Redogörelse för hur åtgärderna i föregående plan genomförts. Om åtgärderna ej nått önskat resultat kan det finnas behov av fortsatt arbete med åtgärderna eller nya åtgärder behöver utföras för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling av elever.)

F-3

Trygghet och värdegrund är ett kontinuerligt arbete, där språkbruk och arbete med rutiner och regler ingår som viktiga delar. Även arbete med konfliktlösning utförs för att stärka relationer. Som en del i att stärka relationer mellan elever har tvärgruppsarbete har genomförts. Skolan fortsätter med vuxenledda rastaktiviteter och kommer fortsätta med det. Rastvärdar finns alltid, tydligt synliga med reflexvästar för att skapa trygghet på skolgården. Resultaten var goda gällande trygghet, men det för att bibehålla resultaten är det ett fortgående arbete.

Pax i skolan används fortlöpande som redskap för ökad trygghet och studiero. Ny Pax-utbildning genomfördes enligt personalens önskemål under ht-23.

Översyn av regler, rutiner och trygga övergångar mellan aktiviteter och skola-fritids ses över i början av vt-24 för ökad trygghet och trivsel.

4-6

För att skapa trygghet krävs struktur, rutiner och regler, som är ett pågående arbete. Arbete sker för att ge eleverna en större förståelse för skolreglers innebörd och funktion. Det finns ett behov av att fortsätta arbeta med arbetsron och vad den innebär för olika lektioner. Rastvärdar finns alltid ute och under året har styrda rastaktiviteter erbjudits vilket prioriterats, skolan kan se att fler elever varit aktiva under rasterna och konflikterna har minskat. Trygga samtal kommer att genomföras under vt-24.

7-9

Arbetet med värdegrund, trygghet och studiero prioriteras i det dagliga arbetet. För att öka tryggheten arbetas med gruppstärkande övningar, netikett samt erbjudit utökade möjligheter till rastaktiviteter. Vi har utifrån elevers önskemål utökat antalet rastvärdar, vilket ökar tryggheten men också underlättar för vuxna att upptäcka mönster i elevers relationer. Eleverna är delaktiga i upprättandet av skolans regler. Vi behöver dock arbeta med att tydliggöra begreppet kränkning, ordets innebörd och funktion. Vi planerar att arbeta med Machofabriken för att stärka elevernas självkänsla och se sin del i olika sociala sammanhang.

Det ska sättas upp scheman över rast- och bussvärdar, som även det skapar trygghet. Trygghetsvandringar har inte skett, men kan avslöja otrygga platser och situationer. Trygga samtal kommer att genomföras under vt-24.

Resultatet från elevenkäten bör presenteras och diskuteras med eleverna, för att tillsammans hitta och utveckla områden som ökar trygghet och studiero.

Önskemål finns på utökade rastaktiviteter i Svenstahallen men har av schematekniska skäl ej kunnat genomföras. Det finns även önskemål om utökade öppettider i skolans café.

Från personalen ser man ett behov av gemensam struktur och att alla följer samma riktlinjer utifrån överenskommelser.

Resultat och analys av kartläggningar

(När kartläggningen är genomförd ska orsakerna till riskerna för diskriminering och kränkande behandling analyseras. Utifrån analysen: sätt upp mål och bestäm åtgärder för att nå målen. Tänk på att målen ska vara konkreta och gå att följa upp.)

Dokumentation av kränkningar

(Resultat och analys av kränkningsärenden i arbetslagen/EHT)

Skolan har följt rutinerna i planen i uppkomna kränkningsärenden.

Trygghetsundersökningar

(Resultat och analys utifrån exempel: elevenkät, trygghetsenkäter, trygghetsvandringar)

Skolan följer upp samtliga analyser, enkäter i ett led att kvalitetssäkra verksamheten.

Elevintervjuer inför/under utvecklingssamtal och mentorsamtal

(Resultat och analys)

”Trygga samtal” kommer att genomföras med alla i åk 4-9. Målet är att kunna göra en kartläggning över sociala strukturer för att veta vilka insatser som behövs för att förbättra det sociala klimatet.

Ordningsregler

Ordningsregler uppdateras i klassråd vid början av läsåret där eleverna är delaktiga. Ordningsreglerna lyfts på elevråd med respektive rektor för att sedan fastslås av rektor.

Hälsosamtal i förskoleklass och årskurs 4, 7 i grundskolan och årskurs 1 på gymnasiet

(Resultat och analys)

Hälsosamtalen genomförs av skolsköterskan och följs upp i elevhälsoteam enligt rutin.

Värdegrundsarbete

(Resultat och analys)

För att få ökad tolerans, trygghet och självkänsla hos eleverna behöver vi arbeta med tvärgrupper och gemensamma värdegrundsaktiviteter. Trygga samtal ses som en enskild insats för att upptäcka mönster i det sociala spelet. Vidare ingår löpande värdegrundsarbete inom samtliga skolans ämnen samt i skolans kollegiala arbete.

Övergångar mellan grupper och klasser

(Resultat och analys)

På våren sker överlämningar från förskola till förskoleklass till mottagande lärare. Övriga överlämningar sker på uppstarts dagarna i början på höstterminen. Det finns ett tydligt behov av överlämningar, framför allt stadiöverlämningar, både för att få en översikt över måluppfyllelse, men även för att få veta om det finns sociala

framgångsfaktorer. Önskemål har kommit från personalen om att få ta del av ett skriftligt underlag vid överlämningar.

Översikt över mål och åtgärder i det förebyggande arbetet

Mål	Åtgärd	Genomförande	Ansvariga	Uppföljning
<i>Konkreta och uppföljningsbara</i>	<i>Beskriv åtgärden</i>	<i>Hur?</i>	<i>Det räcker inte med funktion ex lärare</i>	<i>När och hur?</i>
F-3				
Gemensamma rutiner, regler och ansvar – Pax	Alla ska använda Pax som grund under skoldagen.	Vid uppstart, genomförande och avslut av lektioner.	All personal	Juni 2024
Få ett klimat som bygger på tolerans och trygghet.	Värdegrundsarbete	Gemensamma tvärgruppsaktiviteter	All personal	Juni 2024
Förebygga konflikter och främja relationer	Rastaktiviteter	Erbjuda planerade rastaktiviteter	Rastvärdar	Juni 2024
4-6				
Följa regler och rutiner	Tydliggöra regler och vad arbetsro innebär, vad som krävs för att uppnå arbetsro.	Att ta upp regler och arbetsro vid klassråd för att kontinuerligt påminnas om arbetet.	All personal	Juni 2024
Gemensam värdegrund	Att fortsätta det positiva bemötandet.		All personal	Juni 2024
Förebygga konflikter och främja relationer	Rastaktiviteter	Erbjuda planerade rastaktiviteter	Rastvärdar	Juni 2024
7-9				
Ledarskap	Samma regler och rutiner i klassrummen	Repetera gemensamma regler och rutiner under läsåret.	All personal	Juni 2024

Gemensam värdegrund	Machofabriken, trygga samtal och genusarbete	Genomförs under skolans val- lektionerna, vanliga lektioner, temaarbete	Kurator, supermentorer	Juni 2024
Förebygga konflikter och främja sociala relationer	Rastaktiviteter	Erbjuda rastaktiviteter	Rastvärdar	Juni 2024

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än annan i jämförbar situation. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad indirekt diskriminering. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar någon av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Kränkningar

Gemensamt för all kränkande behandling och trakasserier är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan vara:

Fysiska, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar

Verbala, till exempel att bli hotad eller kallad hora, bög

Psykosociala, till exempel att bli utsatt för utfrysning ryktesspridning

Text och bildbundna, till exempel klotter, brev och lappar e-post, sociala medier, sms och mms

Kränkande behandling definieras i skollagen kapitel 6, som ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Man behöver inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till diskriminering eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Rutiner för att anmäla diskriminering eller kränkande behandling

Steg 1 Anmäla kränkande behandling

Elev som blivit utsatt för något som beskrivs under rubriken *Definitioner* ska informera personal på skolan som då skyndsamt gör en kränkingsanmälan i [Draftit](#). Vid ärenden med allvarligare karaktär informeras huvudmannen, skolchefen omgående.

Personal på skolan som upplever att en elev har blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling från elev eller kollega ska själva anmäla detta via länken ovan.

Som vårdnadshavare kontaktar du skolan om du befärad att ditt eller någon annans barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. All personal i skolan är skyldig att skyndsamt ta emot ärendet och anmäla händelsen via Draftit om den är av sådan karaktär som beskrivs under rubriken *Definitioner*.

Om en personal kränker en elev utreds detta av rektor eller av den som rektor delegerat ärendet till. Om rektor kränker en elev utreds detta av utbildningschef eller av den som utbildningschef delegerat ärendet till.

Kränkningar av personal

I de fall personal utsatts för kränkningar anmäls kränkningen via KIA: [Tillbud och olycksfall - Intranät \(berg.se\)](#). Detta gäller även i de fall där elever kränkt personal. Kränkningar av Personal hanteras enligt den rutin som gäller KIA.

Steg 2 Utredning

Så fort anmälan kommit in till rektor/biträdande rektor startas utredning. Utredningen dokumenteras i Draftit och ska innehålla alla parter uppfattning av händelsen. Huvudmannen informeras kontinuerligt via Draftit. Utredningen fortgår tills allt gjorts för att få klarhet i om den anmälda händelsen objektivt är att anse som kränkande behandling. Det innebär att utredningen fortsätter tills det finns ett rimligt svar på frågan vad som skett och om det som skett varit en kränkning i lagens mening. Om händelsen inte rent objektivt är att anse som en kränkning, bör den elev som känner sig utsatt få stöd i sin känsla.

Steg 3 Åtgärder

Om utredningen visar att en kränkning skett, genomför skolan åtgärder så att kränkningen upphör. Skolans ansvar för detta är långtgående. De åtgärder som genomförs ska såväl rikta sig mot den som kränker och den som utsatts för en kränkning. I varje enskilt fall bedöms det om en anmälan ska göras till andra myndigheter som socialtjänst eller polis. Ansvarig är rektor.

Steg 4 Uppföljning

Rektor är ansvarig för att åtgärder följs upp men kan delegera detta till annan personal. Åtgärderna följs upp senast efter två veckor. Uppföljningstid och antal uppföljningar anpassas efter ärendets art. Uppföljningar dokumenteras i Draftit av den personal som rektor utsett vara ansvarig för ärendet. Om inte kränkningarna har upphört så vidtas nya åtgärder. Vid ärenden där åtgärder inte ger förväntad effekt ska utbildningschef informeras av rektor om pågående insatser.

Steg 5 Avsluta ärende

Rektor är den som har behörighet att avsluta ett ärende. Huvudmannens representant ska därefter godkänna att ärendet avslutas. Vid behov kan denne kontakta skolan för ytterligare åtgärder om det bedöms behövas innan avslut. Elever och vårdnadshavare meddelas skriftligt och/eller muntligt av rektor eller delegerad personal att ärendet avslutats. När ärendet är avslutat arkiverar rektor ärendet.

Bilaga 1

Förklaring av begrepp enligt Diskrimineringslagen

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer på grund av kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Då kan regeln vara diskriminerande, trots att det är samma regel som tillämpas för alla.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

Ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en persons värdighet.

Inget krav på uppsåt

Man behöver inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling. Det är effekten som avgör.

Bilaga 2

Diskrimineringsgrunder enligt diskrimineringslagen

Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födseln.

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet avses att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har minst en etnisk tillhörighet.

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom som funnits vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Bilaga 3

Lagar

Diskrimineringslag (2008:567)

Enligt diskrimineringslag ska varje skola ha aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan ska dokumentera sitt arbete med aktiva åtgärder genom att systematiskt undersöka, analysera, åtgärda och följa upp skolans arbete. Dessa aktiva åtgärder ska dokumenteras löpande genom hela året. Skolan ska även dokumentera hur samverkan med elever, personal och vårdnadshavare har skett.

Skollag (2010:800)

6 kapitlet 6 och 8 §§ skollagen, 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidorna 89 och 139.

Enligt skollagen ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling av elever. Planen ska redogöra hur skolan arbetar förebyggande och förhindrade så att ingen elev kränks. Planen ska även innehålla en redogörelse för åtgärder från det föregående året och för det kommande året (6 kap 8 §). Skollagens olika kapitel som behandlar värdegrund, elevhälsa, systematiskt kvalitetsarbete, inflytande, trygghet och studiero är också relevant lagstiftning i arbetet att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

FN:s konvention om barns rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) sätter barnets perspektiv i fokus. Den tar bland annat upp barnets rätt till inflytande utifrån mognad och om barns rätt att få göra sin röst hörd i frågor som berör barnet. Dessa rättigheter är utgångspunkten i skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag.